

Vreme: 18.07.2026 05:50

Medij: rts.rs

Link: <https://www.rts.rs/vesti/ekonomija/5999596/obnovljivi-izvori-energije.html>

Autori:

Teme: Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Naslov: Vasiljević: Prelazak toplana na obnovljive izvore energije donosi sigurnost, efikasnost i manje zagađenje

7236

Dokle se stiglo sa prelaskom toplana na obnovljive izvore energije, šta su dalji planovi i zašto je taj proces ključan za energetske i ekološke sisteme Srbije? To su pitanja na koja je, u emisiji Prvog programa Radio Beograda "U središtu pažnje", odgovarao međunarodni konsultant za obnovljive izvore energije Petar Vasiljević.

Od stopostotne zavisnosti do prvih uspešnih primera Vasiljević je podsetio da su 2010. godine gotovo sve toplane u Srbiji - tačnije njih 99 odsto od ukupno 60 daljinskih sistema grejanja - koristile fosilna goriva. Program primene obnovljive energije započet je 2015. godine na osnovu konkursa samih gradova. "Tada je urađena prva studija na osnovu konkursa samih gradova. Oni su se prijavljivali sa željom da im se uvede obnovljiva energija i izrađeno je desetak predstudija izvodljivosti koje su predvidele da se fosilni energent, znači pričamo dominantno o mazutu, uglju, eventualno lož-ulju, zameni u toj fazi sa obnovljivim energentom, odnosno drvnom sečkom", objašnjava Vasiljević. Prva četiri grada koja su prošla najuži izbor i uspešno završila posao su Novi Pazar, Majdanpek, Priboj i Mali Zvornik, gde je fosilno gorivo zamenjeno drvnom biomasom. Iskustva prve faze i drastično smanjenje zagađenja Govoreći o iskustvima iz ovih gradova nakon ulaska u eksploataciju, Vasiljević je posebno istakao ekološke parametre na primeru Priboja, gde se sistem ranije oslanjao na staru kotlarnicu fabrike FAP. "Oni su smanjili emisiju CO2 za 80 odsto u gradu. Znači, taj podatak, kad čujete, onda vam dovoljno govori", ističe Vasiljević. Međutim, tokom razvoja samog projekta, u saglasnosti sa ministarstvom, uvidelo se da puka zamena energenta nije dovoljna jer su sami sistemi bili neefikasni. Zbog toga je napravljena dopuna programa koja podrazumeva sveobuhvatnu modernizaciju celog lanca - od proizvodnje do predaje toplote. "Paralelno radiće se zamena dotrajalih deonica toplovođa. Zamenićemo sve podstanice novim, pametnim, softverski vođenim, koje isporučuju toplotnu energiju u funkciji spoljne temperature same zgrade o kojoj pričamo. Prelazi se na 24-časovno grejanje i na naplatu prema potrošnji", navodi Vasiljević, objašnjavajući da su sve ove aktivnosti neophodne kako bi naplata po potrošnji uopšte bila uspešna mera. Širenje kapaciteta i nove tehnologije Sada je na redu druga faza modernizacije sistema daljinskog grejanja, kojom se planira proširenje broja toplana. U analizi se pominju Prijepolje, Kladovo, Bajina Bašta i dodatni kapaciteti u Novom Pazaru. Novi Pazar, koji je u prvoj fazi dobio potpuno novu toplanu sa kotlom od sedam megavata na biomasu, zbog stambene ekspanzije i rasta potreba iskazao je želju za proširenjem kapaciteta, te će tamo biti dograđen još jedan kotao. Značajna prednost prelaska na drvenu biomasu - sekundarnu sirovinu iz drvne industrije koja se melje i distribuira, jeste oslanjanje na lokalne izvore. Jedan od uslova za izbor gradova bio je da se biomasa može nabaviti u krugu od 50 kilometara od toplane, čime se drastično smanjuju transportni troškovi, a novac ostaje u lokalnoj samoupravi. Pored biomase, tehnološki napredak je u drugu fazu uveo i velike toplotne pumpe, kao i solarnu energiju. Razmatra se njihovo uključivanje u Prijepolje i Kladovo (lokacija Brza Palanka), s obzirom na neposrednu blizinu reka Lim i Dunav. "Pre pet godina, kad smo radili studije, uopšte nismo razmišljali o tome. Samo smo gledali drvenu biomasu. Međutim, pazite, sad odjednom tehnološki napredak toplotnih pumpi, velikih toplotnih pumpi za grejanje gradova, se prosto nametnuo da se sad preispituje da li isključivo ići na drvenu biomasu ili kombinovati čak i toplotne pumpe, jer tad koristite rečne tokove", kaže Vasiljević. Beograd ne može u potpunosti računati na biomasu jer je nema

Vreme: 18.07.2026 05:50

Medij: rts.rs

Link: <https://www.rts.rs/vesti/ekonomija/5999596/obnovljivi-izvori-energije.html>

Autori:

Teme: Evropska banka za obnovu i razvoj (EBRD)

Naslov: Vasiljević: Prelazak toplana na obnovljive izvore energije donosi sigurnost, efikasnost i manje zagađenje

dovoljno u okruženju za tako velike kapacitete. Zato glavni grad u drugoj fazi učestvuje sa projektom korišćenja solarne energije na toplani Cerak. Ova toplana je izabrana jer radi 12 meseci zbog letnje proizvodnje i pripreme sanitarne tople vode za okolna naselja, što proces primene čini maksimalno isplativim. U saradnji sa EBRD bankom i ministarstvom, Novi Sad razvija projekat Ponjer to Heat - solarno postrojenje koje će proizvoditi električnu energiju za pokretanje velikih toplotnih pumpi, koristeći Dunav i praveći velika skladišta toplote. Ekonomska korist i energetska nezavisnost Međunarodni konsultant ističe da prelazak na obnovljive izvore rešava dva ključna problema sa kojima se svet suočava u proteklih pet-šest godina - visoke cene fosilnih goriva i nesigurnost snabdevanja. "Kad govorimo sad o obnovljivoj energiji, kad govorimo o drvenoj biomasi ili toplotnim pumpama koje će koristiti rečne tokove, to je sve naše. Znači, mi sad prvo, na prvom mestu imamo sigurnost snabdevanja. Na drugom mestu angažujemo lokalnu radnu snagu u procesu proizvodnje", naglašava Vasiljević, dodajući da lokalne samouprave na taj način ostvaruju i prihod od PDV-a na energente proizvedene u sopstvenom okruženju. Podsticaji za ove projekte su izuzetno visoki. Kroz aranžmane sa bankom, gradovi dobijaju 30 odsto investicije kao bespovratni grant, dok su konsultantske usluge vredne dva miliona evra potpuno besplatne. Velike toplotne pumpe se u Evropskoj uniji nalaze na samom vrhu liste prioriteta. Energetska efikasnost zgrada i potrošača Da bi se ispunili ciljevi o klimatskoj neutralnosti i dostizanju nultih emisija, uporedo sa modernizacijom toplana mora se raditi i na strani potrošača. Vasiljević navodi da je u Srbiji započet projekat energetskog saniranja 600 zgrada u 15 gradova koji se realizuje preko Ministarstva rudarstva i energetike, a koji obuhvata izolaciju, zamenu prozora, krovova i balkonskih vrata. U Srbiji je zakon o efikasnom korišćenju energije na snazi od 2012. godine, i prema njemu nove zgrade ne smeju da troše više od 65 kilovat-časova po metru kvadratnom godišnje (C razred), što je uslov za dobijanje građevinske dozvole. Poređenja radi, prosek potrošnje zgrada koje trenutno greju Beogradske elektrane iznosi 140 kilovat-časova. "Danas, posle tog niza godina, gro novih zgrada koje se zidaju u Beogradu su B razred. Znači, još efikasniji, jer su investitori shvatili da ako naprave energetski efikasniju zgradu koja će trošiti manje energije, i naravno, uvek pazite, kad kažemo energetski efikasna zgrada, ona zimi troši manje toplote, a ljeti troši manje struje za hlađenje", objašnjava Vasiljević, ističući da kupci stanova to prepoznaju kroz znatno manje račune. U Beogradu trenutno ima oko 70.000 energetski efikasnih stanova od ukupno 300 i više hiljada koji su na sistemu daljinskog grejanja. U tom pravcu moramo da radimo, posebno kad govorimo o zgradarstvu, zaključuje Vasiljević: "Upravo da shvate potrošači da će sad oni, stanovnici, vlasnici stanova, biti ti sledeći, ali za to tražimo finansijsku podršku međunarodnih finansijskih institucija sa ministarstvom i gradovima da se ide ka tome da bi smanjili potrebu za potrošnjom energije, a samim tim smanjili potrebu za primarnom energijom i uticali na ekologiju. Čim smanjujete količinu energenta koji se koristi, onda ste smanjili emisije gasova staklene bašte i poboljšali smo životne uslove", precizirao je Vasiljević u emisiji Prvog programa Radio Beograda "U središtu pažnje".

